Ochrana přírody
ročník 75 číslo 4 2020

Kulérová příloha

Zprávy / Aktuality / Oznámení

Jak souvisí FSC kontrolované dřevo s ochranou přírody?

Česká republika patří dlouhodobě k zemím, ve kterých společnosti nakupující dřevo pro své FSC výrobky používají nejvíce FSC kontrolovaného dřeva (FSC Controlled Wood). Tento text představuje, co to v praxi pro český lesnicko-dřevařský sektor znamená a jakou roli v tomto mechanismu hraje ochrana přírody.

Lesní certifikace FSC (Forest Stewardship Council) je široce uznávaný mechanismus definující prostřednictvím národních standardů ekologicky šetrné, sociálně přínosné a ekonomicky životaschopné lesní hospodaření. Může tedy být i nástrojem ochrany přírody. Systémem FSC je dnes certifikováno celosvětově více než 211 milionů hektarů lesa a 42 000 společností v navazujícím zpracovatelském řetězci. V Česku je nyní certifikováno 124 000 ha lesů a ve zpracovatelském řetězci přes 340 firem.

Kontroverzní zdroje podle FSC:

- nelegálně těžené dříví
- dříví těžené v oblastech, kde jsou potlačována tradiční a občanská práva
- dříví těžené v lesích, kde jsou ohrožovány Vysoké ochranářské hodnoty (VOH) – např. biodiverzita, vzácné/ohrožené biotopy
- dříví pocházející z oblastí, kde byly lesní ekosystémy změněny na plantáže nebo nelesní plochy
- dříví z lesů, kde byly vysazeny geneticky modifikované stromy

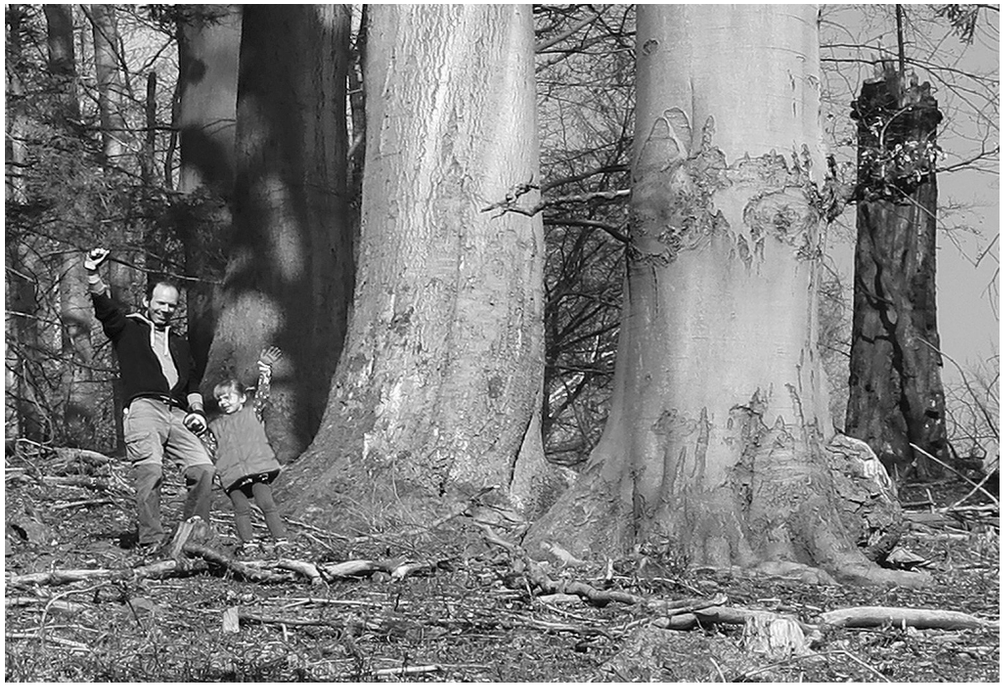

V bukovém lese. Ilustrační foto archiv AOPK ČR

Důležitou součástí certifikačního systému FSC je dnes tzv. kontrolované dřevo. Jde o dřevo, které nepochází z FSC certifikovaných lesů, ale jeho původ známe a můžeme ověřit, že bylo minimalizováno riziko kontroverzního původu (viz box níže). Koncept kontrolovaného dřeva je obzvláště důležitý ve střední Evropě (a zejména pak u nás), kde bylo dosud certifikováno jen cca 23 % rozlohy lesů (v ČR jen 4 %).

Od vzniku certifikačního systému FSC v roce 1993 do roku 1997 se mohli zákazníci na trhu setkat pouze s výrobky, které pocházely stoprocentně z certifikovaných lesů. Vysoká poptávka po certifikovaných výrobcích a relativně omezená nabídka certifikovaného dřeva v některých zemích omezovala mnoho společností, které chtěly vyrábět a prodávat výrobky s logem FSC. Systém FSC na tuto situaci reagoval a k výrobkům FSC 100 % (které pocházejí výhradně z certifikovaných lesů) se přidaly také výrobky s logem FSC Mix, ve kterých část dříví může pocházet z kontrolovaných zdrojů.

Aby byl ze systému FSC eliminován materiál pocházející z kontroverzních zdrojů, bylo nutné zavést mechanismus kontroly necertifikovaného materiálu. Postupně byl za tímto účelem vyvinut standard pro kontrolované dřevo (dnes platný FSC-STD-40-005 V3-1[1]), který po firmách nakupujících kontrolované dřevo vyžaduje vytvoření systému náležité péče pro kontrolu necertifikovaného materiálu. Ten se skládá ze tří kroků shodných s nařízením o dřevě (EUTR) – tj. získávání informací o materiálu, hodnocení rizik a zmírnění rizik (v případě, že je identifikováno riziko). Zavedení systému náležité péče eliminuje využívání kontroverzních zdrojů v FSC výrobcích.

1 *https://fsc.org/en/document-centre/documents/resource/373*

Výsledkem kontroly podle tohoto standardu je tzv. FSC Controlled Wood materiál (FSC kontrolované dřevo). Takové označení je možné používat jen mezi certifikovanými společnostmi a neumožnuje takové výrobky prodávat konečnému spotřebiteli s logem FSC. FSC kontrolované dřevo je pak možné v tzv. kreditním nebo procentuálním systému smíchat s FSC certifikovaným materiálem a výsledkem jsou FSC Mix výrobky.

V kreditním systému objem FSC Mix výrobků prodaných s označením FSC odpovídá pouze nakoupené surovině v kvalitě FSC 100 %. To znamená, že i když držitel certifikátu používá na výrobu svých produktů směs FSC 100% dřeva a FSC kontrolovaného dřeva, výsledné množství jeho FSC Mix produkce, která může být takto označena, musí objemem, váhou, popř. množstvím odpovídat vstupnímu množství FSC 100% suroviny. FSC kontrolované dřevo tedy nemůže být použito k navýšení FSC certifikované produkce.

V procentuálním systému, který je však firmami využíván jen minimálně, může být vyroben produkt tvořený maximálně z 30 % FSC kontrolovaného dřeva a minimálně ze 70 % ze FSC dřeva.

Získávání informací

V prvním kroku musí firma získat informace o původu materiálu, který chce do zpracovatelského řetězce FSC začlenit. Jedná se o identifikaci dodavatele materiálu, množství a charakteristiku materiálů (druh dřeviny), nákupní dokumentaci, důkaz o původu materiálu.

Původ je nutné doložit buď na úroveň lesního majetku (malí vlastníci lesů s lesní hospodářskou osnovou), a/nebo lesního hospodářského celku (LHC), kde se prokáže, že se zde nevyskytují ohrožené druhy či cenné biotopy (tedy vysoké ochranářské hodnoty), nebo na úroveň porostu v případě, že se v daném majetku ohrožené fenomény vyskytují.

Hodnocení rizik

Mezinárodní centrálou FSC byly vytvořeny tzv. centralizované národní rizikové analýzy (FSC-CNRA-CZ V1-0 EN – dále jen rizikové analýzy). Ty pro sousední Polsko a Slovensko konstatují specifikovaná rizika v kategorii 1 a 3 a ještě v kategorii 2 pro Slovensko. Rakousko a Německo jsou z tohoto pohledu zeměmi bez rizika.

Riziková analýza pro Českou republiku konstatuje nízké riziko ve všech kategoriích kontrolovaného dřeva z ČR s výjimkou dvou podkategorií kategorie 3 (dříví těžené v lesích, kde jsou ohrožovány vysoké ochranářské hodnoty).

Konkrétně se v této kategorii jedná o následující dvě podkategorie, které mohou být ohroženy lesním hospodařením:

VOH1 – místa s koncentrací biologické rozmanitosti včetně endemických druhů a vzácných, ohrožených nebo velmi ohrožených druhů, které jsou významné na celosvětové, regionální nebo národní úrovni;

VOH3 – místa, kde se nacházejí vzácné, ohrožené nebo velmi ohrožené ekosystémy, stanoviště či refugia.

Pro certifikované společnosti to v praxi znamená, že musí snižovat (mitigovat) rizika původu materiálu z části českých lesů.

Snižování rizika

Dřevozpracovatelé mají nyní možnost buď nemíchat necertifikované české dřevo do FSC výrobků, nebo snížit riziko, že se tam takové dříví dostane. Pokud chtějí české necertifikované dřevo smíchat při výrobě FSC výrobků, tak musí:

- vyloučit, že se v místě těžby vysoké ochranářské hodnoty (tedy ohrožené druhy a cenné biotopy) vyskytují,

nebo

- že vysoké ochranářské hodnoty nejsou lesním hospodařením ohroženy.

Řada českých i zahraničních firem chce využívat české FSC kontrolované dřevo při výrobě FSC produktů, a proto se v posledním roce často dotazují institucí ochrany přírody (AOPK ČR, krajských úřadů, ČIŽP, obcí apod.) na to, zda v konkrétním území ohrožuje lesní hospodaření vysoké ochranářské hodnoty.

Tyto dotazy dosud narážely především na nejasný výklad pojmů skrytých pod uvedenými podkategoriemi, které je možné vnímat také jako indikátory. Výskyt ohrožených druhů a cenných biotopů lze totiž zaznamenat na většině lesních ploch, podstatné je ale zhodnotit jejich ohrožení v kontextu lesního hospodaření. V obou prvcích, VOH1 i VOH3 je možné za dané plochy považovat především chráněná území, především maloplošná. AOPK ČR jako správce území i pořizovatel dat pro podobná hodnocení byla oslovena i přímo FSC ČR, zda by bylo možné se s tímto požadavkem vyrovnat. Pro sjednocení reakcí na tyto dotazy vytvořila pak AOPK ČR pilotní přehled stavu ohrožení vysokých ochranářských hodnot v lesích, na úrovni lesních hospodářských celků pro území ve své gesci (tj. na území CHKO a národních přírodních rezervací a národních přírodních památek, tj. přes 13 % rozlohy ČR).

Principem hodnocení je interpretace vysokých ochranářských hodnot nikoli v podobě nálezových dat, ale v podobě aplikované, tedy jako zhodnocení realizace požadavků předmětů péče. Ohrožení VOH je vyloženo tedy jako soulad s požadavky plánování v ochraně přírody (např. plány péče, souhrny doporučených opatření), popř. návrhů péče o konkrétní lokality. Požadavky plánovací dokumentace, resp. návrhy AOPK ČR na péči, management, modifikace lesního hospodaření atp., jsou tak de facto kroky zamezující ohrožení vysokých ochranářských hodnot. Nejsou-li tyto požadavky bezezbytku plněny, není důvod považovat ochranářské hodnoty za zajištěné, a nelze tedy dané území prohlásit za prosté ohrožení VOH. Díky tomu se pak toto hodnocení, potažmo certifikace FSC, stává dobře využitelným nástrojem ochrany přírody.

Hodnocení stav VOH popisuje pro LHC dvěma stavy, jako

- pozitivní (známka 1, bezkonfliktní, hospodaření je v souladu s požadavky ochrany přírody, VOH nejsou ohroženy),

nebo

- negativní (známka 0, konfliktní, požadavky nejsou plněny, existují konflikty mezi požadavky ochrany přírody a hospodařením v LHC, VOH jsou ohroženy).

Z hlediska času není hodnocení omezeno pouze aktuálním rokem hodnocení, je zohledněna situace v horizontu platnosti plánovací dokumentace (plánů péče, popř. lesních hospodářských plánů). Z hlediska prostoru jsou v případě pozitivního hodnocení zahrnuty LHC, u nichž je více než polovina plochy v gesci AOPK ČR, v případě negativního hodnocení je touto hranicí desetina plochy. V případě nedostatku dat, popř. polohy mimo kompetence AOPK ČR, není LHC hodnoceno. Díky tomu je tak celkově zhodnoceno více, než odpovídá podílu území v gesci AOPK ČR na celkové rozloze státu. Z celkových 3279 LHC: je hodnoceno 367 pozitivně a 144 negativně, 2770 LHC je nehodnocených. Hodnocení pokrývá 27 % rozlohy lesa.

Výsledek hodnocení je k dispozici veřejně a AOPK ČR je zasílá tazatelům. Jeho podoba jako mapové vrstvy je bohužel vzhledem k restrikcím užití dat hranice LHC k dispozici jen interně, uvnitř AOPK ČR. Jde dosud o zkušební situaci, ale díky provedení hodnocení je tazatelům poskytována jednotná odpověď, a díky jejich reakcím, kdy budou některé další informace do systému hodnocení doplněny, bude systém dále rozvíjen. Aktualizace tohoto podkladu je plánována minimálně v ročním cyklu, ale možné budou i mimořádné aktualizace, pokud budou identifikována nová rizika, či naopak lokální riziko pomine.

Tomáš Duda, Karel Chobot

Na Pyrenejském poloostrově žije v současnosti víc než polovina celosvětové populace dropa velkého (*Otis tarda*). Foto Jan Plesník

Vhodná opatření mohou snížit úhyn dropů na elektrovodech

Střety s elektrickým vedením představují častou příčinu člověkem vyvolaných úhynů ptáků: jenom ve Spojených státech jim padnou za oběť ročně desítky milionů opeřenců. U druhů, u nichž dochází k usmrcení či zranění na elektrovodech častěji, může zmiňovaný činitel ovlivnit přežívání celých populací. Mezi takové patří i dropové.

Důvodů, proč tomu tak je, najdeme hned několik. Protože jsou poměrně těžcí (samci dropa velkého *Otis tarda* dosahují hmotnosti 6–18 kg) a mají poměrně krátká křídla, v letu hůře manévrují a obtížněji se vyhýbají překážkám. Navíc v důsledku specifické stavby oka nevidí část prostoru přímo ve směru letu. Protože dropové velcí, kteří podnikají pravidelné tahy, trpí vyšší mortalitou na elektrovodech než stálí příslušníci téhož druhu, podíl migrujících dropů ve španělské populaci klesá. V červeném seznamu ohrožených druhů IUCN (Mezinárodní unie ochrany přírody), sestavovaném v případě ptáků známou mezinárodní organizací BirdLife International, je druh hodnocen jako celosvětově ohrožený v kategorii Zranitelný (VU). Početnost druhého evropského druhu dropa malého (*Tetrax tetrax*) od začátku tisíciletí dramaticky klesá. Mortalita uvedeného ptačího taxonu způsobená kolizí s elektrickým vedením je na Pyrenejském poloostrově tak významná, že ovlivňuje celou tamější populaci, která je nejpočetnější v západní Evropě.

Ana Teresa Marquesová z Lisabonské univerzity analyzovala se svým řešitelským týmem úhyny obou druhů dropů podél 280 km dlouhého elektrického vedení v oblasti Alentejo v jižním Portugalsku, k nimž došlo v letech 2003–2015 (*Oryx*, *doi: 10.1017/S0030605319000292*, *2020*). V území se vyskytuje celá portugalská hnízdní populace dropa velkého čítající na 1150 exemplářů a 90–95 % celostátní hnízdní populace dropa malého (asi 8900 samců). Součástí známé soustavy chráněných území EU Natura 2000 se stala klíčová hnízdiště obou druhů, která ale nezahrnují lokality využívané dropy po skončení hnízdního období a v zimě. Studijní plochou prochází celkem 1239 kilometrů drátů elektrického vedení. V části regionu, která tvoří lokalitu soustavy Natura 2000, jsou elektrovody značeny umělohmotnými spirálami a otáčivými fáborky.

Počet střetů dropů s elektrickým vedením se měnil jak v čase, tak v prostoru a ovlivňovaly jej ekologické nároky obou druhů, zákonitosti jejich rozšíření a chování. Přestože dropové přelétávají mezi vhodnými biotopy na velké vzdálenosti, k nárazům do elektrovodů docházelo mnohem častěji na úsecích elektrického vedení, v jejichž okolí tvořila otevřená zemědělská krajina více než pětinu (u dropa malého), resp. polovinu (u dropa velkého) ploch. Pro oba ohrožené druhy opeřenců byla nebezpečnější vedení na vyšších sloupech a sestávající z několika drátů. Výstražné značení snižovalo riziko střetu jen u dropa malého. Nicméně v případě dropa velkého, kde obdobné zjištění zaznamenáno nebylo, mohl ale výsledek ovlivnit malý počet údajů.

Portugalští badatelé proto doporučují, aby se elektrovody vyhýbaly krajině, v níž zabírají více než 20 % otevřené biotopy, a pokud to není možné, aby byly osázeny výstražnými zařízeními, jež je zviditelňují a upozorňují tak dropy na jejich přítomnost, a to i mimo chráněná území.

Jan Plesník

African Parks – zajímavý model správy velkých chráněných přírodních území

V současné době se v Africe nachází více než 7000 chráněných přírodních území různých kategorií, od národních parků až po soukromé rezervace. Průměrné roční náklady na správu jednoho hektaru chráněného území se odhadují na 7 až 8 USD (155–177 Kč). Do péče o přírodní dědictví v subsaharské Africe se významným způsobem zapojila také nevládní nezisková organizace African Parks, která má hlavní sídlo v jihoafrickém Johannesburgu a spravuje 17 velkých přírodních území v 11 státech Afriky o celkové rozloze téměř 17 milionů hektarů., převážně v politicky a bezpečnostně nestabilních oblastech, a to po dohodě s vládami jednotlivých zemí.

African Parks (AP) byla založena roku 2000 jako reakce na pokračujííc rozsáhlé poškozování afrických chráněných území vlivem jejich špatné správy a nedostatku financí. Zajišťuje transparentně nejen ochranu přírody, ale i bezpečnost rozsáhlých oblastí. Současně usiluje o ekonomický rozvoj a snižování chudoby tamních obyvatel, což je nezbytné k dlouhodobému zabezpečení ochrany místní přírody.

AP pracuje na principu spolupráce státního a soukromého sektoru a v případě potřeby i s použitím síly v oblastech zamořených nejrůznějšími ozbrojenými bandami, usilujícími o politickou moc, mj. umožňující nepovolené a nekontrolované využívání přírodního bohatství, od volně žijících živočichů po vzácné minerály. Tento přístup vzbudil zájem bankéřů, filantropů a bohatých podnikatelů investovat v těchto oblastech a také si vylepšit svou pověst. Jako čestný prezident AP působí od roku 2017 britský princ Harry.

V současné době se africká příroda potýká s mnohými nepříznivými vlivy, zapříčiněnými raketovým růstem tamější populace (viz *Ochrana přírody*, *75*, *3*, *40-44*, *2020*). V první řadě se jedná o stále více mezinárodně organizované a vyzbrojené pytláctví, zaměřující se zejména na slony, nosorožce, lvy a mnohé další druhy. Dále to je zvyšující se poptávka po mase (bushmeat) a částech těl volně žijících živočichů využívaných pro nejrůznější účely a chybějící legislativa a potíže s jejím dodržováním a vymáháním. Významnou roli hraje i tradiční nadměrná pastva domácích zvířat na nevhodných místech a využívání dřeva jako zdroje energie, způsobující ničení prostředí a mizení druhů, nehledě na organizované kácení pralesů a vypalování krajiny. Nezanedbatelným problémem zůstává poškozování prostředí při ilegální těžbě vzácných minerálů, necitlivé budování infrastruktury, urbanizace a velkoplošná přeměna přírodních ekosystémů na zemědělské pozemky.

AP pracuje na principu spolupráce sektoru státního a soukromého a je zodpovědná za zajištění celkové správy chráněných území, pro které jednotlivé státy stanovují obecné zásady. Důležitou součástí organizace se stala tisícovka polovojensky vycvičených strážců, kteří mají k dispozici zbraně (pistole, samopaly, útočné pušky i lehké kulomety), vysílačky, mobilní telefony, letadla, helikoptéry, auta všeho druhu atd. V roce 2018 zabavili téměř 60 000 nelegálních výrobků pocházejících ze živočichů a 17 000 pastí a pytláckých ok a zadrželi 797 osob.

Při ochraně fauny proto AP kombinuje ochranu biotopů, repatriaci, vysazování a přemisťování volně žijících živočichů, sledování účinnosti prováděných opatření a naplňování příslušných právních předpisů. Existence chráněných území musí být přínosem i pro místní obyvatele, proto AP nabízí různé výhodné příležitosti pro zapojení se do jejich správy, staví školy, podporuje zakládání místních firem, které provozují trvale udržitelnou činnost, organizuje environmentální a zdravotní vzdělávání pro místní obyvatele a zajišťuje i jejich sociální ochranu. V roce 2018 mělo více než 85 000 místních obyvatel přístup k mobilním zdravotnickým klinikám a nemocnicím financovaným AP a 80 000 dětí a 278 škol obdrželo finanční pomoc.

Příjmy z turismu a podnikání v chráněných územích pomáhají financovat jejich ochranu a v mnohých afrických státech tvoří významnou část HDP, např. v Tanzanii dokonce hlavní podíl. Dobrá správa chráněných území představuje přínos i pro místní a státní ekonomiku a AP patří k významným zaměstnavatelům, protože vytváří pracovní příležitosti pro tisíce osob. V roce 2018 vyplatila na mzdách 11,4 milionu USD (252 milionů Kč), přičemž zisk z turistiky činil 4,7 milionu USD (104 milionů Kč). Celkově AP investovala v roce 2018 do ochrany přírody afrického kontinentu 50 milionů USD (1,1 miliardy Kč)..

Účinná správa chráněných území a jejich odpovídající trvalé zakotvení v legislativě jednotlivých afrických států je hlavním cílem AP. Proto má každé její chráněné území správní

Nosorožec dvourohý u napajedla. Foto archiv AOPK ČR

radu složenou z partnerských institucí, klíčových zainteresovaných stran a zástupců organizace AP, která je odpovědná přímo vládě. K zabezpečení správy se buduje potřebná infrastruktura, jako jsou např. komunikační sítě, výstavba ubytování pro zaměstnance a vědce, pracoviště veterinární služby, laboratoře nebo úprava cest. V případě nutnosti se buduje i oplocení zamezující konfliktům místních obyvatel s faunou. Činnost AP má viditelné výsledky, organizace buduje v každém spravovaném území, ve kterém má většinou od jednotlivých států udělenou koncesi na 50 let, základny pro dlouhodobou účinnou správu zaručující odpovědnost a transparentnost, dobré řízení a důvěru sponzorů.

Příklad ze Středoafrické republiky

Nepochybně zajímavé je působení African Parks při správě velké přírodní rezervace Chinko na východě Středoafrické republiky, jednoho z nejchudších států světa. Jedná se o zemi dlouhodobě zmítanou ozbrojenými konflikty nejrůznějších band, které dnes ovládají 80 % území státu a masakrují obyvatelstvo. Ještě nedávno působilo v zemi s pěti miliony obyvatel pouhých sedm chirurgů. Povinná školní docházka byla zavedena až v roce 2008, ale mnoho škol je právě z bezpečnostních důvodů zavřeno. Vyhrocená bezpečnostní situace vede k tomu, že Středoafrickou republiku již opustily některé humanitární organizace. Z těchto a dalších důvodů se správa Chinka potýká s problémy, které v Evropě neznáme.

Přesto Parlament Středoafrické republiky 15. dubna 2020 odsouhlasil rozšíření chráněného přírodního území Chinko, pojmenovaného podle tamní řeky, na trojnásobnou rozlohu z původních 17 600 km^2 na 55 000 km^2. V oblasti se nachází celkem 11 ekoformací či subbiomů, od suché savany po tropické deštné lesy, galeriové lesy, mokřady, vodní toky a jejich ekotony. AP spravuje území od konce roku 2014. Původně byla oblast součástí čtyř soukromých loveckých rezervací, odkud koncem 20. století vymizelo až 90 % některých velkých lovených druhů, jako jsou žirafy, antilopy Derbyho, lvi, sloni, nosorožci, hroši a další druhy. Proto lovecké využití, kdy bohatí lovci za ulovení slona, lva, hrocha, bonga, levharta či antilopy Derbyho platili 20 000 USD (445 000 Kč), bylo

Smečka hyen donutila mladého levharta ukrýt se na stromě. Foto archiv AOPK ČR

změněno na ochranu území s cílem zachování tamější přírody a ekoturistického využití. V prvním desetiletí 21. století se Chinko i další neklidné a nebezpečné oblasti státu staly i cílem nomádského pastevectví se stovkami tisíc skotu, přeháněnými z okolních států. Jen ve vlastní Středoafrické republice připadají na jednoho obyvatele tři krávy.

Po roce 2014 AP pastvě na území Chinka zamezila, přetrvává jen v okrajových částech a přehánění hovězího dobytka chráněnou oblastí je povoleno jen vymezenými koridory. Fauna tak v Chinku opět postupně zaujímá bývalá stanoviště. Dnes se na původní rozloze uvádí 90 druhů savců o hmotnosti větší než 100 gramů, k nimž např. patří několik druhů primátů včetně šimpanzů, sloni afričtí (savanový i lesní poddruh), dvě desítky druhů sudokopytníků včetně antilopy Derbyho, bonga lesního, buvolce stepního či buvola afrického, pes hyenový, levhart, lev, promyka a mnohé další druhy. Unikátní chráněné území osídluje také 447 druhů ptáků, jako je drop černobřichý, perličky, dudci, zoborožci, ledňáčci, hadilov, kur skalní, strdimilové a další druhy.

Z rozsáhlé oblasti je AP schopná v současnosti plně zabezpečit necelou polovinu, při čemž ji finančně podporují některé vládní instituce Středoafrické republiky a dalších zemí, rozvojové agentury a soukromé nadace. O správu území se starají polovojensky vycvičení strážci, organizovaní formou ozbrojených komand. Jejich výcvik zajišťují bývalí členové evropských speciálních vojenských oddílů a většina strážců, kterých je celkem asi padesát, jsou místní obyvatelé, dokonce i bývalí pytláci, kteří vynikají jako zkušení stopaři. AP je ve válce s těmi, kdo ohrožují přírodu Chinka, což jsou nomádští pastevci, pytláci, ozbrojené milice a bandy, ilegální těžaři vzácných minerálů a nájemní žoldnéři. Vedoucí strážců jsou Evropané – bývalí vojáci, zpravodajci, lidé se zkušeností s prací v humanitárních organizacích, zásobovači i profesionální přírodovědci – ochránci přírody. Jejich zbrojnice zahrnuje 120 samopalů a útočné pušky. Kromě pozemní a letecké techniky využívají i družicové sledování svěřeného území.

Pavel Šimek

Pomáhají chráněná území v USA ohroženým druhům?

Územní ochrana patří i ve Spojených státech k tradičním způsobům péče o přírodní a krajinné dědictví. Právě v USA vznikl vyhlášením části povodí řeky Yellowstone v r. 1872 první národní park na světě.

Jak upozorňuje Matthew S. Dietz ze Společnosti pro divočinu v Oaklandu a jeho kolegové, ne vždy byla chráněná území v USA vyhlášena na územích nejdůležitějších pro

zachování biologické rozmanitosti (*Biol. Conserv.*, *248*, *108646*, *2020*). Jejich zřízení nezřídka představuje – ostatně obdobně jako v jiných částech světa – výsledek zásahů politiků, pokusů zřídit chráněná území tam, kde nikomu nevadí, a dlouhodobé touhy americké veřejnosti po rekreaci v přírodě bez technických vymožeností, samotě a působivé scenerii. Cílem národních parků nebylo dlouhou dobu zachování planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, ale poskytnutí příležitostí daňovým poplatníkům se rekreovat a současné udržení mimořádného krajinného rázu. Zaměření specifické kategorie amerických chráněných území, národní útočiště flóry a fauny, na ochranu konkrétních druhů stanovil zákon až v r. 1997. V současnosti se chráněná území nacházejí na 13 % souše USA bez Aljašky a Havajských ostrovů (tuto část USA označují Američané jako sousedící státy), jde o 7,1 %.

Dietzův tým se pokusil stanovit, do jaké míry se překrývají vhodné biotopy z pohledu ochrany přírody významných druhů s existujícími chráněnými územími. Jako modelovou skupinu, u nichž jsou k dispozici údaje o rozšíření v malém měřítku, si badatelé zvolili suchozemské obratlovce vyskytující se ve 48 sousedících státech a na něž se vztahuje známý zákon o ohrožených druzích (*Endangered Species Act*, *ESA*), jsou hodnocené Mezinárodní unií ochrany přírody (IUCN) jako ohrožené nebo klasifikované americkou nevládní organizací zaměřenou na uplatňování vědeckých poznatků v praktické ochraně přírody NatureServe jako globálně nebo celostátně ohrožené. Jak upozorňují sami autoři, červené seznamy IUCN stanovují stupeň ohrožení příslušného taxonu v globálním měřítku, zatímco určení druhů, poddruhů a populací planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, jež chrání ESA, bývá vždy ovlivněné politiky. Četných taxonů, které by měly být ze zřejmých důvodů ve Spojených státech chráněné zákonem, se ochrana netýká, protože by péče o ně vyžadovala nemalé finanční prostředky nebo by se brzy dostala do ostrého střetu s hospodářským rozvojem. Naopak NatureServe hodnotí stupeň ohrožení druhů v USA podrobně a nezávisle. Dietz se svými spolupracovníky hovoří o těchto 537 druzích jako o druzích významných z hlediska ochrany přírody.

Oblasti divočiny vyhlašuje Kongres a je v nich povolen pouze vědecký výzkum a rekreace bez dopravních prostředků. Oblast divočiny Lost Creek ve státě Colorado se stala na konci 19. století jedním z posledních útočišť bizona (*Bison bison*). Foto Jan Plesník

V roce 1950 přežívalo na území Spojených států bez Aljašky posledních 412 párů orlů bělohlavých (*Haliaeetus leucocephalus*). Účinná ochranářská opatření podporovaná veřejností vedla k tomu, že dnes na stejné ploše vyvádí mláďata pravidelně téměř 10 000 párů. Foto Jan Plesník

Pro účely analýzy byly použity následující kategorie chráněných území: oblasti divočiny, národní parky, oblasti klíčové z hlediska péče o životní prostředí, soukromé rezervace a další plochy. Pro každou z nich platí, že jejich stupeň ochrany nedovoluje přeměnu přírodního krajinného pokryvu a mají povinně zpracovány a schváleny plány péče. Autoři je proto označují jako silně chráněná území. Rozmístění biotopů převzali vědci z posledních dostupných výsledků jejich mapování (rozlišení 30 x 30 m) prováděného Geologickou službou Spojených států amerických (USGS): USGS se jako federální instituce zabývá i biologickým průzkumem, inventarizacemi a šetřeními.

K jakým výsledkům badatelé dospěli? Nejnovější údaje prokázaly, že nebezpečí vymizení ohrožuje ve 48 sousedících státech USA asi třetinu druhů suchozemských obratlovců, přičemž největšímu nebezpečí extinkce čelí obojživelníci (44 %), naopak nejlépe jsou na tom ptáci (20 %). Rozloha vhodného biotopu pro jednotlivé druhy se pohybuje v širokém rozmezí od 2 km^2 v případě endemického obojživelníka mločíka bílého (*Eurycea robusta*) z Texasu až po 7,9 milionu km^2 prostředí vyhovujícího netopýru hnědému (*Eptesicus fuscus*). Z 1719 druhů suchozemských obratlovců, obývajících sousedící státy USA, jen 88 vykazuje více než polovinu vhodného prostředí pod územní ochranou. Co je ale důležitější, pokud jde o druhy významné z hlediska ochrany přírody, jen u 11 % najdeme přinejmenším polovinu vhodných stanovišť v silně chráněných územích. Jestliže budeme uvažovat pětinu možného prostředí v plochách, na něž se vztahuje autory zvolená územní ochrana, jde o třetinu těchto taxonů: nejlépe si v tomto ohledu stojí savci.

A ještě ke dvěma zajímavým poznatkům došli američtí výzkumníci. Nejvíce druhů významných z hlediska ochrany přírody se v USA vyskytuje podél západního pobřeží a jižní hranice a v několika oblastech, jako je Apalačské pohoří na východě země. Největší počet druhů, o něž by měla státní a dobrovolná ochrana přírody pečovat přednostně, má omezený areál rozšíření a jejich vhodný biotop je nedostatečně zastoupen v silně chráněných územích, osídluje jižní Arizonu, jižní Texas a Floridu. Jak vědci, tak ochránci přírody by proto měli věnovat zvýšenou pozornost plochám s velkým počtem z pohledu ochrany přírody významných druhů suchozemských obratlovců, jejichž biotop není v soustavě amerických chráněných území v současnosti dostatečně zastoupen.

Jan Plesník

Projekt s účastí AOPK ČR se dostal do finále prestižní soutěže Natura 2000 Award

Projekt se tím zařadil mezi 27 finalistů, kteří usilují o prvenství ve veřejném hlasování Natura 2000 Citizen's Award. To běží na stránkách této ceny do 15. září.

Natura 2000 Award uděluje každoročně Evropská komise za úspěchy v ochraně evropského přírodního dědictví v soustavě území Natura 2000. Letos AOPK ČR do soutěže přihlásila aktivity projektu TRANSGREEN se soutěžním podtitulkem „Joint efforts for safe and wildlife-friendly transportation networks in the Carpathians". Soutěží se v pěti kategoriích „Ochrana přírody", „Socio-ekonomické přínosy", „Komunikace", „Sladění zájmů/pohledů" a „Vytváření sítí a přeshraniční spolupráce". Právě v té poslední projekt s účastí AOPK ČR uspěl a postoupil do finále v kategorii. Vítěz v každé kategorii vzejde z hlasování odborné poroty a bude slavnostně vyhlášen v Bruselu dne 14. října 2020. AOPK ČR v soutěži uspěla již před časem – hned v jejím prvním ročníku v 2014 zvítězil v kategorii „Komunikace" projekt „Talking to the people of the Steppes in the Czech Republic".

Rozvoj sítě dálnic a železnic napříč horským systémem Karpat znamená, že budou procházet cennými ekosystémy nacházejícími se v chráněných přírodních oblastech, včetně lokalit Natura 2000. Projekt TRANSGREEN usiloval o rozvoj ekologicky šetrné a bezpečné dopravní sítě. Jedním z hlavních cílů bylo zachování nepřerušovaných ekologických koridorů, které zaručí pohyb volně žijících živočichů nejen uvnitř chráněných území, ale také mezi nimi. V rámci projektu byla díky přeshraniční spolupráci vytvořena sada nástrojů pro zavedení ochrany biodiverzity do dopravního plánování a rozvoje v Karpatech. Jedním z hlavních výstupů projektu je Příručka k omezování vlivu rozvoje dopravy na přírodu v karpatských zemích.

Tisková zpráva

Ocenění pro Přírodu č. 37 Měkkýši chráněné krajinné oblasti České středohoří

Monografie Měkkýši chráněné krajinné oblasti České středohoří od autorů Jitky Horáčkové, Vojena Ložka a Lucie Juřičkové, která byla publikována v časopise Příroda, získala ocenění

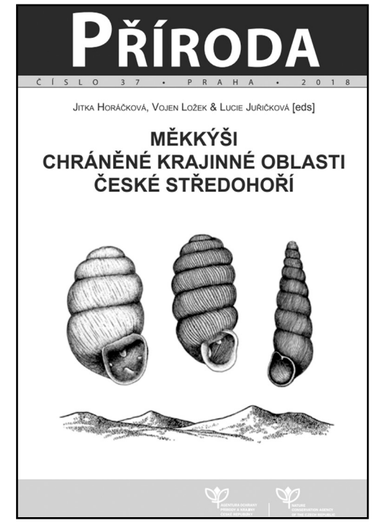

udělované Univerzitou Karlovou. Tato monografie byla vyhodnocena jako první nejlepší monografie z přírodovědecké fakulty a jako čtvrtá nejlepší monografie celkem. Jedná se o ocenění udělované vysoce kvalitním monografiím hodnoceným v roce 2020 (rok vročení 2018). Autorům tímto srdečně gratulujeme a děkujeme za jejich krásnou a precizně zpracovanou publikaci.

Monografie je k nahlédnutí v archivu časopisu Příroda na *https://www.ochranaprirody.cz/res/archive/127/070058.pdf?seek=1569925646*

Tisková zpráva

V CHKO Žďárské vrchy otevřen nový Dům přírody

Ministr životního prostředí Richard Brabec a místopředseda Senátu Milan Štěch koncem června slavnostně zahájili provoz devátého Domu přírody v České republice. Toto návštěvnické středisko v Krátké u Sněžného otevřeli společně s ředitelem Agentury ochrany přírody a krajiny ČR Františkem Pelcem a dalšími hosty.

„Dům přírody návštěvníkům nabídne nejen expozici, ale také ekovýchovné programy, prezentace regionálních produktů a tradičních řemesel, tematické přednášky, výstavy, projekce a tvůrčí dílny – a to jak pro veřejnost, tak i pro školy. Těší mne, že ochrana přírody se neuzavírá sama do sebe, nezůstává jen na papíře

Ze slavnostního otevření Domu přírody Žďárských vrchů. Foto Lubomír Dajč

a za zdmi úřadů, ale pomáhá posilovat vztah místních obyvatel ke krajině, kde žijí, a která nabízí množství atraktivních výletů a naučných stezek. Podobné projekty jako dnes otevřený Dům přírody Žďárských vrchů přispívají k rozvoji šetrného turismu v chráněných územích po celé České republice," prozrazuje Richard Brabec, ministr životního prostředí.

Dům přírody Žďárských vrchů se otevírá v roce, kdy zdejší chráněná krajinná oblast slaví padesát let od svého vzniku. Památkově chráněný statek a stodola byly upraveny v tradičním duchu – střecha z modřínového šindele, vápenné omítky či dřevěné a cihlové podlahy. V přízemí vznikla trvalá expozice na téma „Proměny krajiny", podkroví je přizpůsobeno ke vzdělávání a ekologické výchově. Ve venkovní části je vybudována venkovská zahrada s nově založeným sadem z ovocných odrůd stromů. O přírodě Žďárských vrchů byl také natočen 3D film, desítka videospotů a animací. Provozovatelem Domu přírody bude Český svaz ochránců přírody Kněžice ve spolupráci s Chaloupky, o. p. s.

„Dům přírody dostala chráněná krajinná oblast tak trochu ke kulatým narozeninám. Jsme rádi, že se tomuto jedinečnému místu podařilo vdechnout nový život. Věřím, že skloubení historického objektu a moderní expozice a programů ocení i návštěvníci," konstatuje František Pelc, ředitel AOPK ČR.

Cílem programu Dům přírody, který postupně realizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, je vybudovat po vzoru jiných evropských států ve vybraných chráněných územích síť moderních návštěvnických středisek.

Více na *www.dumprirody.cz*

Tisková zpráva

Ovce, kozy, kosy, hrábě a křovinořezy pomáhají přírodě. Projekt LIFE České středohoří je ve své půlce

Pestrou krajinu Českého středohoří pomáhalo stovky let udržovat tradiční zemědělské hospodaření. Poté, co lidé původní způsob obhospodařování opustili, začaly zdejší stepi, suché travnaté stráně, ale i světlé lesy, které se nehodily k zemědělské velkovýrobě, postupně zarůstat. Vzácní živočichové a rostliny, jako jsou ještěrka zelená, přástevník kostivalový, saranče skalní, střevíčník pantoflíček, kavyl olysalý a koniklec otevřený, mizeli. Na jejich záchranu je zaměřen šestiletý projekt LIFE České středohoří, který je právě v polovině.

„Zajistili jsme obnovu 95 hektarů teplomilných stanovišť. Pokoseno bylo více než 25 hektarů, na dalších čtyřiceti se pásly ovce a kozy. V lesích bylo vysazeno 25 000 stromků původních druhů, jako je lípa, buk, dub, jeřáb břek nebo hrušeň polnička. Ty totiž dokážou čelit dopadům klimatických změn a hmyzím kalamitám. Celková hodnota dosavadních zásahů je v hodnotě přes deset milionů korun," vypočítává Gabriela Kubátová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, manažerka projektu LIFE České středohoří.

Volná pastva ovcí na vrchu Radobýl. Foto Ondřej Nitsch

„Naše práce spočívá především ve znovuzavedení takových zemědělských metod, které na svazích Českého středohoří provozovali po generace staří hospodáři. Přestože je moderně označujeme jako management, nejde o nic jiného než o šetrné kosení, hrabání suché trávy, neintenzivní pastvu smíšených stád ovcí a koz. Předtím je však třeba zanedbané plochy zbavit náletových dřevin. Samozřejmě že intenzivně jednáme s majiteli a uživateli pozemků, bez nich by to nešlo. Cílem je vytvořit pestrou mozaiku krajinných prvků, která byla pro zdejší krajinu typická," objasňuje Gabriela Kubátová.

„Výsledky naší práce mohou lidé vidět třeba v okolí turisticky oblíbených vrcholů Radobýl, Kalvárie, Lipská hora, Boreč, Holý vrch u Hlinné, Lovoš, Košťálov, Kočka u Žitenic. Značnou péči věnujeme i Bílým stráním u Pokratic a Bílým stráním u Malíče a Knoblošky. Plánujeme také netradiční opatření, jako je výstavba plazníků, broukovišť nebo oplůtků kolem trsů vzácných rostlin," dodává Petr Kříž z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, ředitel regionálního pracoviště Správa CHKO České středohoří.

Projekt LIFE České středohoří se také z velké části orientuje na osvětu a práci s veřejností, jejíž podpora je pro ochranu přírody nezbytná. Se členy projektového týmu se bylo možné setkat na více než 70 akcích a nové se připravují. Například v sobotu 5. září 2020 proběhnou Slavnosti pastvin na Hlinné a na jaře příštího roku bude otevřena výstava v Oblastním muzeu Litoměřice věnovaná práci Jana Šimra, vědce a obdivovatele Českého středohoří.

Poznámky:
Náletové dřeviny se přirozeně objevují na místech, která se neobhospodařují. Tomuto procesu se říká sukcese a v našich podmínkách vrcholí v podobě hustého lesa. Nese s sebou změnu přírodních podmínek, což ohrožuje druhy vázané na otevřená nelesní prostředí. Stejně rizikové je šíření nepůvodních druhů, zejména trnovníku akátu a borytu barvířského.

Aktivity projektu LIFE České středohoří je možné pravidelně sledovat na facebooku a nově i na oficiálním webu *www.lifecs.cz*.

Tisková zpráva

Návštěvnický pas pro chráněné krajinné oblasti a národní parky získal v soutěži TURISTPROPAG zvláštní cenu

Do 5. ročníku **mezinárodní přehlídky turisticko-propagačních materiálů** přihlásilo 98 vydavatelů z řad obcí, měst, neziskových organizací nebo podnikatelů v cestovním ruchu na dvě stovky různých materiálů. Ceny jsou každoročně udělovány v 15 kategoriích, jako jsou trhací mapy, průvodci, letáky, knižní publikace, kalendáře nebo také mobilní aplikace a další. Každý z porotců pak ještě uděluje zvláštní cenu. Jednu z nich obdržela – od společnosti COT Group – i Agentura ochrany přírody a krajiny ČR za návštěvnický pas pro chráněné krajinné oblasti a národní parky.

V loňském roce získala AOPK ČR ocenění za kolekci pohlednic Krajinou domova i kolekci DL letáků o chráněných krajinných oblastech, která byla ve své kategorii porotou shledána jako nejlepší propagační materiál tohoto roku.

Tisková zpráva

Ukázka z návštěvnického pasu. Foto archiv AOPK ČR

Medailonky

R. I. P. ALAN JOHN LEATH

Alan, tak jsme mu po česku říkali. Objevil se ve Znojmě krátce po Velkém Sametu. Pro mou generaci byl zjevením, v tom dobrém. Byli jsme po celá desetiletí z donucení zvyklí dívat se na dráty železné opony z té špatné strany. A najednou se tu objevil někdo z té strany druhé. Ze svobodného světa přišel k nám, hledajíc práci a uplatnění. Tak, jak to dělají mladí po staletí – šel prostě „do světa". A náhoda tomu chtěla, že se objevil ve Znojmě. Pro mne byl vždy, aniž by to věděl, tím poslem demokracie, Evropanem, který se choval přirozeně, věren zásadám, které mu vštípili rodiče a školy ve staré dobré Anglii.

Pocházel z městečka Shefford ve střední Anglii, vystudoval ve Walesu na Universitě v Cardiffu, jeho oborem byla ekonomie, marketing, veřejná správa. Následně si zvýšil kvalifikaci k výuce anglického jazyka v Bedfordu.

Takto vybaven, bez znalosti jediného českého slova, začíná v roce 1996 žít na Znojemsku. Tím, aniž by si to sám uvědomoval, začíná přerod Angličana v Čecha, či Moravana, chcete-li.

Poznal jsem Alana podobně jako mnozí, když jsem v devadesátých letech hledal dobrého učitele angličtiny. Byl mi doporu-

Alan Leath. Foto Hana Jordánková

čen a začali jsme se poměrně intenzivně vídat. Vztah učitel – žák přerostl přirozeně v přátelství, kterého jsem si velmi vážil a které mi bude chybět. Myslím, že všichni jsme jej vnímali jako člověka, který se rychle sžil s českým prostředím, jako člověka s neobyčejným přehledem v politice naší i mezinárodní (jeho analytické komentáře byly vždy ostré a trefné), jako výtečného znalce našich reálií (troufám si tvrdit, že většina našich občanů by vědomostní soutěž s Alanem jasně prohrála). Rád cestoval, nikoliv po světě, ale po České republice. Vždy při jeho návratu sršel přerhršlí informací a detailních poznatků zejména o naší přírodě a historii.

Samostatnou kapitolou jsou jeho další koníčky, zejména rybařina. Již ze své domoviny byl „vyučen“ dobrým rybářem, takže se přirozeně i závodnímu lovu ryb udicí věnoval naplno jako člen třebíčského týmu „Kosmonouti z Třebíča“ a moravskobudějovického týmu. Významně pomáhal naší rybářské reprezentaci při mistrovství světa v roce 2006 v Portugalsku, ale i v juniorských soutěžích. Při našich lekcích jsem se vždy dozvídal výsledky závodů a nejfrekventovanějším slovem byla „dělička“, tedy druh rybářského prutu (vysloveno s anglickým akcentem česky, neb anglický ekvivalent bych jistě hned nepochytil). Bavili jsme se vždy dlouho na úrovni, neb i já jsem byl držitelem rybářského lístku, a také, nyní přiznávám, jsem chtěl oddálit tu dobu, kdy budu muset prezentovat svůj „homework“.

Sport, zejména znojemský hokej, byl pod jeho stálým drobnohledem, vždyť byl 20 let držitelem permanentky na zápasy Orlů, které se snažil doma jako správný fanoušek nevynechat. Vždy mne informoval, když naši vyhráli, kolik a kdo skóroval (všimněte si – ne Orli, ale „naši“). Já v tomto hokejovém dění naopak nepolíben jsem oponoval mými neblahými zkušenostmi se znojemskými i hostujícími „hooligans“, kteří nám poblíž arény opakovaně trhali zrcátka ze služebních vozů a močili do zahrady. Takové tedy byly naše hokejové dialogy.

Měl rád naši muziku a také naše piva. Znal encyklopedicky všechny zdejší kapely, bez ohledu na žánry. Koncerty navštěvoval hojně a některým kapelám i jazykově pomáhal.

Alanova hlavní profesní parketa byla výuka angličtiny a překladatelská práce. Začínal na znojemské jazykovce, ale znají jej lidé, kteří prošli mnoha veřejnými jazykovými kurzy na zdejších školách, či v různorodých firmách a společnostech. Samostatnou kapitolou je jeho několikaleté působení na speciální jazykovce v Praze, kam dojížděl a přes týden i bydlel v pokojíku Českého rybářského svazu. Pár let učil též na základní škole v Miroslavi, nejen jazyk, ale i historii a zeměpis. Znají jej studenti znojemského gymnázia i škol v Moravském Krumlově. Své žáky měl rád a oni jeho. Upřímně se zajímal o jejich další odborný a profesní růst.

Alan Leath. Foto Hana Jordánková

Díky spolupráci se Správou Národního parku Podyjí se od devadesátých let jako překladatel odborně soustředil na obor ochrany přírody. Troufám si tvrdit, že po čtvrtstoletí byl v naší zemi klíčovou osobností v tomto oboru, kdy využil svých odborných a jazykových znalostí i výhod rodilého mluvčího. Pracoval pro naše národní parky, chráněné krajinné oblasti i Ministerstvo životního prostředí, podílel se na mnoha projektech v oblasti audiovizuální a výstavnické tvorby, publicity i odborné a popularizační literatury. Má za sebou mnoho rozsáhlých projektů a v našem oboru je bohužel nezastupitelný. Za zmínku stojí zejména druhé vydání DVD „Ochrana přírody v ČR“, výběrové „anglické“ číslo Ochrany přírody za rok 2019, kniha „Poklady přírody ČR“. Zásadní je i soustavná mnohaletá překladatelská práce pro anglické mutace materiálů vydávaných správami KRNAP a NP Podyjí.

Všichni jsme jej poznali jako pracovitého a spolehlivého člověka. Co řekl, to platilo. Smlouvu jsem s ním uzavíral podáním ruky, papír byl vždy nějak navíc. Jeho humor nás oblažil vždy. Byl anglického typu a on jej uměl užívat spolu s neurážlivou dávkou lehké ironie jako správného koření, to vše v rámci jeho věčně dobré nálady „keep smiling“.

Jako nikdo znal naše znojemské Podyjí, kam chodíval do národního parku se svými blízkými i za doprovodu čtyřnohých přátel. Jeho zprávy z terénu (často kritické) byly pro mne vždy informacemi, které nebylo třeba ověřovat. Znal dokonale zdejší přírodu a zatímco ochranáři z naší instituce vyplňovali evropsko unijní formuláře, on hlásil, co kde kvete, létá a běhá.

Nedávno vystavená letenka do jeho původní vlasti, kam měl letět jako vždy o prázdninách navštívit svého otce, již ale propadla. V září měl Alan zahájit proces žádosti o naše občanství. Bohužel ani to se už nestane. Zradilo jej jeho velké srdce.

Spolu s pozůstalou českou rodinou jsme se 10. srpna s Alanem Johnem Leathem, Angličanem s českým srdcem a vskutku českým občanem, naposledy rozloučili.

Tomáš Rothröckl

Vojen Ložek, čest jeho památce. Foto Bohumil Kučera

Nenahraditelná ztráta

V sobotu 15. srpna 2020 nás zastihla smutná zpráva, že nás navždy opustil Vojen Ložek, nestor české i mezinárodní ochrany přírody. Vzpomínce na tuto mimořádnou osobnost se budeme podrobně věnovat v příštím čísle časopisu.

Nové právní předpisy a další dokumenty v oblasti ochrany přírody a krajiny

(přehled vybraných aktualit za období červen – červenec 2020)

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 23/2020 Sb. m. s o přijetí změn příloh I a II Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících

Dne 7. června 2020 pro ČR vstoupily v platnost změny příloh I a II Úmluvy o ochraně stěhovavých druhů volně žijících, které byly přijaty 28. října 2017 v Manile. Dnem vstupu těchto změn v platnost přestala platit příloha I a příloha II Úmluvy ve znění změn přijatých dne 9. listopadu 2014 v Quitu.

Účinnost od 7. 6. 2020

Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů

Novela nařízení vlády reaguje na mimořádnou situaci způsobenou pandemií COVID-19, kdy cílem novely je zmírnění dopadů v rámci dotačních podopatření integrované produkce ovoce a integrované produkce zeleniny a jahodníku. V rámci těchto podopatření je jednou z podmínek zajištění odběrů půdy a rozborů odebraných vzorků půdy na těžké kovy za účelem splnění limitu obsahu těžkých kovů. Novela nařízení vlády upravuje sankční systém tak, aby povinnost vrátit již poskytnuté finanční prostředky a vyřazení ze závazku byla vztažena výhradně jen na díly půdních bloků, kde došlo k porušení podmínky provádění rozborů půdy na těžké kovy.

Účinnost od 15. 6. 2020

Vyhláška č. 324/2020 Sb., o vyhlášení Národní přírodní rezervace Nebesa a stanovení jejích bližších ochranných podmínek

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo Národní přírodní rezervaci Nebesa. Národní přírodní rezervace se rozkládá na území Karlovarského kraje, v katastrálních územích Boč, Damice, Krásný Les, Osvinov, Peklo, Srní u Boče a Stráž nad Ohří a slouží k ochraně přirozených lesních ekosystémů bučin, suťových lesů a lužních lesů,

biotopu ohroženého a vzácného druhu živočicha užovky stromové (*Zamenis longissimus*), včetně jeho populace a terciérních vulkanických žil se sloupcovitou odlučností.

Účinnost od 1. 8. 2020

Vyhláška č. 281/2020 Sb., o vyhlášení Národní přírodní památky Mladá a stanovení jejích bližších ochranných podmínek

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo Národní přírodní památku Mladá. Národní přírodní památka se rozkládá na území Středočeského kraje, v katastrálních územích Jiřice, Kbel, Lipník, Milovice nad Labem a Staré Benátky a slouží k ochraně travinných a křovinných ekosystémů luk a pastvin a suchých trávníků a trávníků písčin a mělkých půd a nížinných až horských vřesovišť, lesních ekosystémů dubohabřin a acidofilních doubrav, biotopů vzácných a ohrožených druhů rostlin hořce křížatého (*Gentiana cruciata*) a vstavače kukačky (*Orchis morio*), včetně jejich populací a biotopů vzácných a ohrožených druhů živočichů listonoha letního (*Triops cancriformis*), žábronožky letní (*Branchipus schaefferi*), modráska hořcového Rebelova (*Maculinea alcon rebeli*), chroustka žlutého (*Amphimallon ruficorne*), včetně jejich populací.

Účinnost od 1. 7. 2020

Vyhláška č. 293/2020 Sb., o vyhlášení Národní přírodní památky Bystřina – Lužní potok a stanovení jejích bližších ochranných podmínek

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo Národní přírodní památku Bystřina – Lužní potok. Národní přírodní památka se rozkládá na území Karlovarského kraje, v katastrálních územích Hranice u Aše, Pastviny u Studánky, Štítary u Krásné, Trojmezí a Újezd u Krásné a slouží k ochraně travinných a mokřadních ekosystémů luk a pastvin, smilkových trávníků, slatinných a přechodových rašelinišť a rákosin a vegetace vysokých ostřic, lesních ekosystémů mokřadních vrbin, lužních lesů, smrčin a pramenišť, biotopů vzácných a ohrožených druhů živočichů perlorodky říční (*Margaritifera margaritifera*), mihule potoční (*Lampetra planeri*) a hnědáska chrastavcového (*Euphydryas aurinia*), včetně jejich populací a systému oligotrofních tekoucích vod sestávajícího z vodních toků Lužního potoka, Rokytnice a Bystřiny, včetně přítoků, pramenišť a přilehlých břehových pozemků.

Účinnost od 1. 7. 2020

Vyhláška č. 294/2020 Sb. o vyhlášení Národní přírodní rezervace Čtvrtě a stanovení jejích bližších ochranných podmínek

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo Národní přírodní rezervaci Čtvrtě. Národní přírodní rezervace se rozkládá na území Středočeského kraje, v katastrálních územích Mcely a Studce a slouží k ochraně přirozených lesních ekosystémů dubohabřin, teplomilných doubrav, acidofilních doubrav a lužních lesů a mokřadních ekosystémů pramenišť.

Účinnost od 1. 7. 2020

Vyhláška č. 295/2020 Sb., o vyhlášení Národní přírodní rezervace Děvín a stanovení jejích bližších ochranných podmínek

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo Národní přírodní rezervaci Děvín. Národní přírodní rezervace se rozkládá na území Jihomoravského kraje, v katastrálních územích Dolní Věstonice, Horní Věstonice, Klentnice, Pavlov u Dolních Věstonic a Perná a slouží k ochraně travinných a skalních ekosystémů suchých trávníků, vegetace efemér a sukulentů, pohyblivých sutí a skal a drolin, lesních ekosystémů dubohabřin, teplomilných doubrav a suťových lesů, biotopů ohrožených a vzácných druhů rostlin devaterky poléhavé (*Fumana procumbens*), hvozdíku Lumnitzerova (*Dianthus lumnitzeri*), kosatce písečného (*Iris arenaria*), lnu chlupatého (*Linum hirsutum*), ožanky horské (*Teucrium montanum*), paprsky velkokvěté (*Orlaya grandiflora*), písečnice velkokvěté (*Arenaria grandiflora*) a violky nejmenší (*Viola kitaibeliana*), včetně jejich populací, biotopů ohrožených a vzácných druhů živočichů jasoně dymnivkového (*Parnassius mnemosyne*), kobylky ságy (*Saga pedo*), krasce žlutoskvrnného (*Ptosima undecimmaculata*), modráska komonicového (*Polyommatus dorylas*), pískorypky (*Andrena tscheki*), soumračníka žlutoskvrnného (*Thymelicus acteon*), střevlíka uherského (*Carabus hungaricus*) a pěnice vlašské (*Sylvia nisoria*), včetně jejich populací a tektonického bradla tvořeného zejména souvrstvími vápenců, ve vnějším flyšovém pásmu Karpat, s paleontologickým obsahem a vyvinutými krasovými jevy.

Účinnost od 1. 7. 2020

Vyhláška č. 296/2020 Sb., o změně a zrušení některých právních předpisů o vyhlášení zvláště chráněných území

Ministerstvo životního prostředí částečně nebo zcela ruší zřizovací předpisy o zvláště chráněných územích.

Účinnost od 1. 7. 2020

Vyhláška č. 267/2020 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Krkonošského národního parku

Ministerstvo životního prostředí vymezuje zóny ochrany přírody na území Krkonošského národního parku, a to včetně území, která nesplňují charakteristiku zón a neslouží k dosažení cíle zóny, ale jejich zařazení do jednotlivých zón je nezbytné z důvodů udržení celistvosti plochy segmentu zóny podle § 18 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny. Dále ministerstvo vymezuje charakteristiku jednotlivých zón podle přírodních podmínek a cílů ochrany.

Účinnost od 1. 7. 2020

Krkonošský národní park. Foto archiv AOPK ČR

Nález Ústavního soudu ze dne 16. června 2020 sp. zn. Pl. ÚS 4/20 ve věci návrhu na zrušení § 112 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění nálezu Ústavního soudu ze dne 4. února 2020 sp. zn. Pl. ÚS 15/19 vyhlášeného pod č. 54/2020 Sb.

Délku doby pro zánik odpovědnosti za přestupky v minulosti upravovaly různé právní předpisy. Přestupkový zákon č. 250/2016 Sb. tyto lhůty sjednotil. Nálezem sp. zn. Pl. ÚS 15/19 Ústavní soud ze dne 4. 2. 2020 zrušil větu první § 112 odst. 2 přestupkového zákona, která v některých případech prodlužovala tyto starší lhůty pro zánik odpovědnosti za přestupek. Ústavní soud přisvědčil argumentaci, že dobu trestnosti přestupku nelze dodatečně (zpětně) prodlužovat. Ustanovení § 112 odst. 2 věta první zákona o odpovědnosti za přestupky přikazuje užít úpravu promlčení odpovědnosti za přestupky podle zákona o odpovědnosti za přestupky i na činy spáchané před účinností tohoto zákona. Podle ustanovení čl. 40 odst. 6 Listiny se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, je-li to pro pachatele příznivější. S tímto ustanovením bylo napadené ustanovení v rozporu. Z tohoto důvodu Ústavní soud § 112 odst. 2 větu první zákona o odpovědnosti za přestupky zrušil pro jeho rozpor s čl. 40 odst. 6 větou první Listiny.

Z ustanovení § 112 odst. 2 přestupkového zákona tak vznikl pahýl ve znění: „*Odpovědnost za přestupek a dosavadní jiný správní delikt však nezanikne dříve, než by uplynula některá ze lhůt podle věty první, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.*“ I zbytek tohoto ustanovení teď Ústavní soud zrušil, a to opět proto, že je v rozporu s čl. 40 odst. 6 větou první Listiny, neboť jeho aplikací může vést ke zhoršení postavení pachatele.

Věstník Ministerstva životního prostředí, ročník XXX – červen 2020 – ČÁSTKA 5, č. j. MZP/2020/130/553 Nařízení Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky o vyhlášení přírodní památky a o stanovení jejích bližších ochranných podmínek – Mrzínov

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR vyhlásila přírodní památku Mrzínov. Přírodní památka se rozkládá na území Středočeského kraje, v katastrálním území Vysoká u Mělníka. Předmětem ochrany je stráň lesostepního charakteru s výskytem organismů typických pro širokolisté suché trávníky včetně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, jako jsou např. hořec křížatý (*Gentiana cruciata*), len žlutý (*Linum flavum*) a modrásek hořcový Rebelův (*Phengaris alcon f. rebeli*).

Účinnost 26. 5. 2020

Věstník Ministerstva životního prostředí, ročník XXX – červen 2020 – ČÁSTKA 6, č. j. MZP/2020/130/638 Sdělení odboru geologie a odboru legislativního MŽP k ustanovení § 3 odst. 1 až 3 geologického zákona

Sdělení sjednocuje výklad termínu „geologické práce“ podle § 3 odst. 1 až 3 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, a to zejména z důvodu odstranění nejasností ohledně charakteru „vyjádření osoby s odbornou způsobilostí“ podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Sdělení odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků MŽP o zajištění zpracování souhrnů doporučených opatření pro evropsky významné lokality

Ministerstvo životního prostředí zajistilo zpracování souhrnů doporučených opatření pro následující evropské lokality. Bílý kopec u Čejče (aktualizované SDO), Boukal (aktualizované SDO), Čepičná (aktualizované SDO), Čertova skála, Dyjské svahy, Horní solopyský rybník, Hraniční meandry Odry, Hůrky, Kačina, Kakejcov, Kanice – lesní rybník, Libické luhy (aktualizované SDO), Litice (aktualizované SDO), Lukavecký potok, Michnovka-Pravy, Milčice, Nadslav (aktualizované SDO), Netopýrky (aktualizované SDO), Padrťsko, Pouzdřanská step – Kolby (aktualizované SDO), Rašelinné jezírko Rosička (aktualizované SDO), Sokolí hnízdo a bažantnice (aktualizované SDO), V Jezdinách (aktualizované SDO). Uvedené dokumenty včetně příloh jsou uveřejněny na Portálu veřejné správy a internetových stránkách Ústředního seznamu ochrany přírody (*http://drusop.nature.cz/*).

Aktuality sestavuje Samostatné právní oddělení pro veřejnou správu AOPK ČR, kontakt: jitka.dvorakova@nature.cz

Summary

Hlaváč V.: Fifty Years of the Žďárské vrchy Hills Protected Landscape Area. Looking at the Past and Brief Thoughts on the Future Direction

In 2020, the Žďárské vrchy Hills Protected Landscape Area (PLA) has been celebrating 50 years since its establishment. On the border between Bohemia and Moravia, primary, mostly beech-fir forests had begun to change as early as during the first continuous settlement in the 13th century. Ore-mining, glass-making and particularly agriculture on sloping lands in harsh natural conditions shaped for centuries the landscape into a unique picturesque mosaic there. It also included rural settlement with typical buildings of local folk architecture, adjacent sloping small fields separated from each other by small strips made from for centuries gathered stones, wet peat meadows with extraordinary species richness, but also fishponds, forests or mysterious peat-bogs. The region with highly original spirit inspiring painters, music composers and writers has been maintaining its charm at some sites. The PLA´s current priorities include water retention within the landscape, forest restoration after European spruce bark beetle (Ips typographus) plagues, consistent persecution of illegal afforestation and supporting biological diversity across the farmland.

Juřičková K. & Mückstein P.: The Svratka River Meanders Nature Reserve near the Village of Milovy – A Mountain Valley Floodplain right in the very Heart of the Žďárské vrchy Hills

Within the Milovy Basin in the middle of the Žďárské vrchy Hills, the Svratka River flows through an extraordinarily well-preserved broad mountain valley floodplain. There have been only a few sites where nature has not been heavily appropriated by humans and has been left to spontaneous development. The meandering Svratka River on the border between Bohemia and Moravia in the Žďár-

ské vrchy Hills Protected Landscape Area is among such magic corners where adjacent meadows are flooded during the spring melting: later in summer, they show a brightly coloured palette of flowering plants and on cold autumn days, they are covered by a mysterious misty veil. The valley floodplain phenomenon with the climate of higher inverse elevation, displaying higher humidity, lower temperatures and frequent mists and fogs, all these patterns have allowed survival of many remarkable wild plant and animal species including glacial relicts (cold-adapted species that has been left behind as the range of the species changed after an ice age ended). The State Nature Conservancy is challenged by a project for restoring extensive growths, particularly by those nowadays covered by canary-grass (Phalaris spp.) in the most degraded part of the regularly flooded floodplain.

Lukavský J.: Is Our Yellow-rattle Functioning Properly? Experience from the Field in a Region
After abandoning traditional agricultural practices in the landscape and due to increasing eutrophication, grassland species richness has been declining also due to grass expansion. The effect has also been expressed in Specially Protected Areas (SPAs) where the Wood small-reed or Bushgrass (*Calamagrostis epigejos*) spread massively across. Increased frequency in mowing has been applied not only because of lack of funds but also as a support to specially protected and threatened wild plant and animal species. Thus, the measures to support threatened species often paradoxically resulted in SPAs´ degradation. The trend can be reversed by using the European yellow-rattle (*Rhinanthus alectorolophus*) in managing forestless areas. By its experimental sowing, positive effects of the plant on species composition, richness and diversity were confirmed. Using the European yellow-rattle both to suppress the Wood smallreed and to enrich the grassland growth surpasses expectations and the forestless area management measure is a suitable compromise between botanical and zoological interests where enhancing threatened plant species, sustainable development of plant communities and long-term support to invertebrates are fully merged. It can be concluded that the European yellow--rattle would be used more both in SPAs and in the non-reserved landscape.

Pilous V.: Threatening Tufa Waterfalls in the Bohemian Massif in Relation to Climate Change
Occurrence of tufa fresh water carbonates in the Bohemian Massif is sparse due to the geological and climatological conditions. However, they are important research features and somewhere they are attractive for tourists as well. The recent tufa waterfalls are of very special importance, as a huge range of micro-landforms originates on their surface and they also host a huge variety of biotic features. Beside the Český kras/Bohemian Karst, the Český ráj/Bohemian Paradise Protected Landscape Area is an area with the highest number of tufa waterfalls in the Czech Republic. They belong mainly to a type of false-tufa waterfalls, i.e. they are not developed in carbonate rocks, but in Cretaceous sandstones. Some of them build cascades or are developed on gentle slopes. All the important sites are located in deciduous broad-leaved forests and thus the tufa-forming process is endangered by the fall of leafs and branches. These organogenic sediments were usually periodically removed by increased water flow in the past. Due to climate change, the snow cover was very poor or almost completely absenting during last winter seasons. Thus, the gently-inclined slope parts of the waterfalls still remain covered with organogenic sediments. As a result, forming of tufa is interrupted and moreover, the tufa is beginning to be degraded and disintegrated by regelation-induced gelivation process and the root pressure of the natural rejuvenation saplings. In order to protect the extremely important and valuable natural features, it is necessary to initiate periodical monitoring of their development and take special management, particularly removing the organogenic sediments covering the tufa surface and reducing the rejuvenation saplings.

Svobodová O.: Releasing Specially Protected Animals Reared in Captivity into the Wild by Bureaucratic Treadmill: Are there Any Legal Pitfalls?
In June 2020, the Regional Authority of the South Moravian Region was asked by the Nature Conservation Agency of the Czech Republic pursuant to Article 54, paragraph 3 of Act No. 114/1992 Gazette on Nature Conservation and Landscape Protection, as amended later, to issue a permit on releasing the European ground squirrel (*Spermophilus citellus*) specimens reared in captivity at the site of Břeclav--Ladná as a part of the species´ national action plan/recovery programme. The required permit was issued as soon as possible, but not many were missing and proverbial bureaucratic treadmill did not allow releasing the respective animals at the site this year which would result in extinction of the European ground squirrel population there. With respect to the complexity of the procedure the author dealt with question whether it really was necessary to carry out all respective discussions on the intention and by an advanced interpretation, she concluded that in the case of releasing specially protected animals in the framework of action plans/recovery programmes which has been discussed and approved by the Ministry of the Environment of the Czech Republic the partial permits of regional authorities are not needed.

Zajíček P.: The Recent Stage in Epigraphic Research Has Shifted a Date of Drawing Traces in the Czech Republic´s Caves
Since 2016, epigraphic research has been carried out by the Cave Administration of the Czech Republic, Palacký University Olomouc and the Nuclear Physic Institute of the Czech Academy of Sciences Prague in the Moravský kras/Moravian Karst (South Moravia). In 2019, surprising results of radiocarbon dating of some carbon drawing traces in the Kateřina Cave had showed that they are approx. 6,300 years (for more details, see Ochrana přírody, 74, 5, 39-41, 2019). During detailed documenting the above objects other interesting clusters of lines and patterns were discovered there. Analysis of one of them revealed that they are even older, namely more than 7,000 years. The question is whether these are random wear traces from torches or whether the line or primitive drawings were created by prehistoric humans intentionally. Archaeologists suggest the latter. Humans could mark by this way sites used e.g. for underground ritual ceremonials. Therefore, research and surveys have been continuing there.

Černý K., Tsykun T., Strnadová V., Mrázková M. & Hrabětová M.: The Apple Collar Rot (Phytophthora cactorum) – A Dangerous Invasive Pathogen of the European Beech Has Domesticated in the Czech Republic
Non-native pathogens of forest woody plant species have been more and more affecting nature and the landscape in the Czech Republic. The most important invasive species with significant impact on composition, functioning and biodiversity of invaded forest growths in the Czech Republic which have recently colonised the Czech Republic´s territory include e.g. the Ash dieback (Hymenoscyphus fraxineus) and the Root disease of alder (Phytophthora alni). Rots (the genus Phytophthora) are among the most dangerous invasive alien species at all. In their life cycle they are related to water so that they should primarily threaten habitats with water enough. Moreover, recent research revealed that mesophilous forest communities are also vulnerable, being susceptible to rots. The fact can be evidenced by another species of the genus Phytophthora – the Apple collar rot (Phytophthora cactorum) having been spreading across beech habitats and potentially seriously threatening them. For reducing its spreading, applying suitable preventive measures aiming at terminating its introduction into the beech growths has currently been of utmost importance. During restoring the growths, natural succession should be preferred and in the course of artificial man-made restoration, nowadays massively applied in restoring Norway spruce growths, healthy planting material should be used. Nevertheless, despite the urgency research on the measures has not begun yet in the Czech Republic, hoping that it will be launched as soon as possible.

Záliš Z.: The Žďárské Vrchy Hills House of Nature – Twelve Years from an Idea to Finished Work
On the occasion of the 50th anniversary, the Žďárské vrchy Hills gave itself a gift – the House of Nature. Having been the 9th visitor centre of this type in the Czech Republic, it was built from two historical buildings from the mid-18th century in the village of Krátká u Sněžného (District of Žďár nad Sázavou). It presents the landscape there before arrival of humans and its step-by-step settlement up to the Žďárské vrchy Hills current face. Establishing the House of Nature in the Krátká Rural Conservation Area was also by a coincidence when the Nature Conservation Agency of the Czech Republic got both the buildings free of charge from other governmental bodies. Attendance in the Žďárské vrchy Hills has been rather evenly dispersed and although the village of Krátká and adjacent villages of Samotín and Blatiny located under the Drátenická skála/Tinker´s Rock are very attractive and often visited, the House of Nature has not been seeking for the highest visit rate. Significant attendance at the House of Nature by school groups is suggested.

Havlíček J., Chobot K. & Vrba J.: Biodiversity White Spots in the Czech Republic – A Year since Launching the Campaign
Due to almost 27 million data, the Nature Conservancy Species Occurrence Finding Data Database operated by the Nature Conservation Agency of the Czech Republic (NCA CR) is the most comprehensive database on organisms´ occurrence findings in the Czech Republic, and by this data volume, it can boldly compete with similar databases from abroad. By simple calculation of the total number of records per the Czech Republic´s territory it can be found that there are as average 340 records/km^2. When examining the data set in detail, there are huge differences in data spatial distribution. In addition to sites with thousands of records there also are “white spots” where data have been missing from. The project entitled Biodiversity White Spots in the Czech Republic launched by the NCA CR in 2019 has been aiming at examining such spots. The article presents the first analysis of the data gathered since launching the project. Almost 600 authors of records and many others which acted as co-authors of records have participated in the mapping the white spots. The best of them have even contributed by more than 600 records and 26 authors provided more than a hundred of records. As for wild plant and animal species, more than 100 taxa were recorded by 10 participants, the record having been 555 taxa reported. Among 2,029 species recorded in total, the most numerous were birds, but vascular plants, mammals, butterflies and beetles have relatively often been found, too. In general, there were 2,351 records on species listed in Red Lists of Threatened Species of the Czech Republic and 2,516 records dealt with Specially Protected Species. Therefore, the Biodiversity White Spots in the Czech Republic project shall be continuing in future.

Peckert T. & Hruška P.: A Joint Direction of Nature Conservation and Tourism – A Reality or a Utopia?
Both nature conservation and support to tourism development were among drivers in declaring the Český les Mts. Protected Landscape Area. For long-term coexistence of both the interests, a strategical document setting limits, possibilities and rules is necessary. A transboundary extent of the policy background document is important due to joint geography, history and support to tourism. In addition to valuable natural habitats, the area´s important values include particularly the unique cultural/historical landscape, harbouring a lot of remnants of the pre-WWII settlement. A quiet environment is considered as a value which should be used in a sustainable manner. Based on intensive communication with tourism stakeholders including visitors and with regard to the nature conservation defined interests, ways, means and possible interpretation of attractions and making them available for the public in the core area were set: the area is a space for slowed movement of tourists.

Pešout P.: Bringing Nature back into Our Lives – the EU Biodiversity Strategy for 2030
Despite long-term pan-European efforts, a rapid decline in biological diversity has not been slowed down. Therefore, on May 20, 2020 the European Commission issued a new strategy for the forthcoming decade under the motto Bringing nature back into our lives. In addition, the EU Biodiversity Strategy should be one of the pillars of the new EU policy called The European Green Deal. The main of the ambitious plan is to be climate-neutral in 2030 and to provide long-term sustainability of the EU´s economy, inter alia, through protecting, conserving, managing and restoring nature. Investing in nature protection and restoration will also be critical for EU’s economic recovery from the COVID-19 crisis: thus, the Strategy is also a core element of that recovery. The author debates challenges to reach the Strategy´s ambitious targets by the Czech Republic. The government of the Czech Republic has approved the National Biodiversity Strategy of the Czech Republic (NBS CZ) for 2016-2025. In 2020, following the NBS CZ, the State Nature Conservation and Landscape Protection Programme of the Czech Republic has been amended for 2020–2025. The current Programme should be one of key tools to implement the EU Biodiversity Strategy targets. Moreover, it has been clear that the next Programme´s amendment should be much more ambitious.

Kontakty na autory

Karel Černý
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
cerny@vukoz.cz

Tomáš Duda
FSC ČR
ředitel
tomas.duda@czechfsc.cz

Jitka Dvořáková
AOPK ČR, samostatné právní oddělení pro veřejnou správu
jitka.dvorakova@nature.cz

Jan Havlíček
AOPK ČR
oddělení sledování stavu druhů živočichů
jan.havlicek@nature.cz

Václav Hlaváč
AOPK ČR
ředitel odboru RP SCHKO Žďárské vrchy
vaclav.hlavac@nature.cz

Pavel Hruška
Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s.
hruska@rra-pk.cz

Markéta Hrabětová
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
hrabetova@vukoz.cz

Karel Chobot
AOPK ČR
ředitel odboru monitoringu biodiverzity
karel.chobot@nature.cz

Radek Jaroš
profesionální horolezec
držitel Koruny Himálaje a Koruny Světa
info@radekjaros.cz

Kamila Juřičková
AOPK ČR, RP SCHKO Žďárské vrchy
oddělení sledování stavu biodiverzity
kamila.jurickova@nature.cz

Jan Lukavský
AOPK ČR
RP SCHKO Poodří
jan.lukavsky@nature.cz

Marcela Mrázková
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
mrazkova@vukoz.cz

Petr Mückstein
AOPK ČR, RP SCHKO Žďárské vrchy
oddělení sledování stavu biodiverzity
petr.muckstein@nature.cz

Zdeněk Patzelt
časopis Ochrana přírody
šéfredaktor
Patzelt.Zdenek@seznam.cz

Tomáš Peckert
AOPK ČR
ředitel odboru RP SCHKO Český les
tomas.peckert@nature.cz

Pavel Pešout
AOPK ČR
ředitel sekce ochrany přírody a krajiny
pavel.pesout@nature.cz

Vlastimil Pilous
Správa Krkonošského národního parku
vlpilous@seznam.cz

Jan Plesník
AOPK ČR
vedoucí oddělení mezinárodní spolupráce
jan.plesnik@nature.cz

Tomáš Rothröckl
Správa NP Podyjí
ředitel
rothrockl@nppodyji.cz

Pavel Šimek
publicista v ochraně přírody
p.simek.fr@seznam.cz

Michal Souček
Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje o.p.s.
soucek@rra-pk.cz

Veronika Strnadová
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.
strnadova@vukoz.cz

Olga Svobodová
Krajský úřad Jihomoravského kraje
odbor životního prostředí
svobodova.olga@jmk.cz

Tetyana Tsykun
Goethe-Universität, Institute of Ecology, Evolution and Diversity
tetyana.tsykun@wsl.ch

Jan Vrba
AOPK ČR
oddělení správy dat a datové podpory - GIS
dpgis2@nature.cz

Petr Zajíček
Správa jeskyní ČR
zajicek@caves.cz

Zdeněk Záliš
AOPK ČR, RP SCHKO Žďárské vrchy
vedoucí oddělení ochrany přírody a krajiny
zdenek.zalis@nature.cz